

Janusz Zawiła-Niedźwiecki

Fragment książki
materiał promocyjny

Od zarządzania ryzykiem operacyjnym do publicznego zarządzania kryzysowego

Wyzwania badawcze

Kierunki badawcze kształtującej się szkoły naukowej zajmującej się zarządzaniem ryzykiem operacyjnym, logistyką społeczną i publicznym zarządzaniem kryzysowym.

[print](#) [pdf](#) [epub](#) [mobi](#)

edu-Libri

Od zarządzania
ryzykiem operacyjnym
do publicznego
zarządzania kryzysowego

*Najważniejszym ryzykiem dla organizacji
jest zapomnienie o ryzyku*

Reinhard Mohn

Janusz Zawiła-Niedźwiecki

Od zarządzania
ryzykiem operacyjnym
do publicznego
zarządzania kryzysowego

Wyzwania badawcze

edu-Libri

Kraków-Legionowo 2018

© edu-Libri s.c. 2018

Redakcja merytoryczna i korekta: edu-Libri

Projekt okładki i stron tytułowych: GRAFOS

Ilustracja na okładce: Zeffss1/iStock

Recenzenci: dr hab. Marek Ćwiklicki, prof. UE w Krakowie
prof. dr hab. inż. Joanicjusz Nazarko

Wydawnictwo edu-Libri
ul. Zalesie 15, 30-384 Kraków
e-mail: edu-libri@edu-libri.pl

Skład i łamanie: GRAFOS
Druk i oprawa: Druk-24h.com.pl

ISBN druk 978-83-65648-21-1
ISBN e-book (PDF) 978-83-65648-22-8
ISBN e-book (epub) 978-83-65648-23-5
ISBN e-book (mobi) 978-83-65648-24-2

Spis treści

Wstęp	9
Wprowadzenie	15
1. Ryzyko	21
1.1. Generalnie o ryzyku	21
Wątek badawczy OTR1 – zbadanie i opisanie istoty ryzyka ..	21
Wątek badawczy OTR2 – wykazanie, że zarządzanie ryzykiem jest subdyscypliną nauk o zarządzaniu	26
1.2. Niepewność	28
Wątek badawczy OTR3 – sformułowanie istoty niepewności w kontekście współczesnej wiedzy o działaniu i ryzyku	32
Wątek badawczy OTR4 – interpretacja pojęcia niepewności w naukach o zarządzaniu	38
Wątek badawczy OTR5 – ustalenie i analiza relacji niepewności wobec ryzyka i ryzyka wobec niepewności	41
1.3. Ryzyko i jego systematyka	44
Wątek badawczy OTR6 – problem niedostatku prac naukowych nad ogólną teorią ryzyka	45
Wątek badawczy OTR7 – opracowanie ogólnej systematyki ryzyka	48
1.4. Panowanie nad ryzykiem	53
Wątek badawczy OTR8 – poszerzenie badań nad mechanizmami ryzyka	54
Wątek badawczy OTR9 – proceduralne doprecyzowanie cyklu zarządzania ryzykiem	60

Wątek badawczy OTR10 – zweryfikowanie istniejących oraz opracowanie brakujących modeli dojrzałości (lub doskonałości) zarządzania ryzykiem	63
Wątek badawczy OTR11 – zidentyfikowanie i analiza metafor stosowanych w teorii ryzyka	68
Inne wątki badawcze OTR11+ – ustalenie i analiza związków teorii zarządzania ryzykiem z innymi koncepcjami zarządzania	71
2. Triada: ryzyko operacyjne – bezpieczeństwo zasobowe – ciągłość działania	72
2.1. Ryzyko operacyjne	76
Wątek badawczy ZRO1 – opracowanie gruntownej charakterystyki przyczynowej i skutkowej ryzyka operacyjnego	76
Wątek badawczy ZRO2 – ustalenie wielowątkowej systematyki ryzyka operacyjnego	78
2.2. Bezpieczeństwo zasobowe i ciągłość działania	87
Wątek badawczy ZRO3 – opracowanie systematyki zasobów i ich podatności na zagrożenia w kontekście ryzyka operacyjnego	93
Wątek badawczy ZRO4 – opracowanie systematyki zagrożeń w kontekście ryzyka operacyjnego	96
Wątek badawczy ZRO5 – zweryfikowanie systematyki reagowania na zakłócenia	101
2.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	103
Wątek badawczy ZRO6 – uogólnienie i upowszechnienie doświadczeń sektora finansowego w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym	103
Wątek badawczy ZRO7 – rozbudowanie i uszczegółowienie cyklu zarządzania ryzykiem operacyjnym	104
Inne wątki badawcze ZRO7+ – ustalenie i analiza związków teorii zarządzania ryzykiem operacyjnym z innymi koncepcjami naukowymi	106
3. Determinanty i koncepcje logistyki społecznej	112
Wątki badawcze LS1÷LS4 – zweryfikowanie (przebudowanie) podstaw teorii logistyki społecznej	116
Wątek badawczy LS4+ – ustalenie i analiza związków teorii logistyki społecznej z innymi koncepcjami naukowymi	128

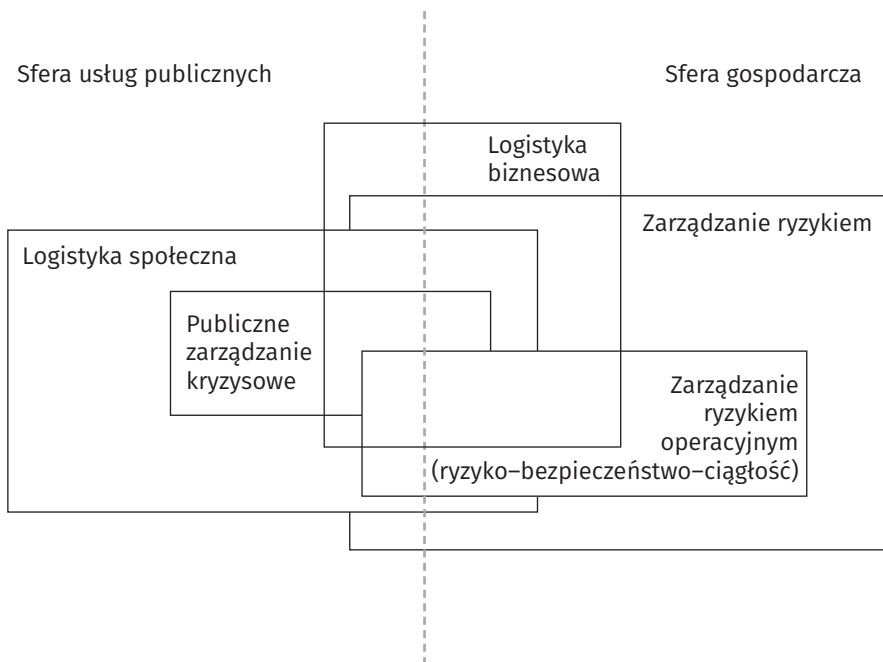
4. Publiczne zarządzanie kryzysowe	132
4.1. Infrastruktura krytyczna państwa	134
Wątek badawczy PZK1a – zmodyfikowanie zakresu przedmiotowo-funkcjonalnego oraz ustalenie zakresu multidyscyplinarności infrastruktury krytycznej państwa	135
Wątek badawczy PZK1b – opracowanie zakresu dydaktyki modelowego programu kierunków kształcenia „bezpieczeństwo narodowe ÷ bezpieczeństwo publiczne” w kontekście multidyscyplinarności infrastruktury krytycznej państwa	139
4.2. Publiczne zarządzanie kryzysowe w analogii do zarządzania ryzykiem operacyjnym	144
Wątek badawczy PZK2a – weryfikacja zdefiniowania bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa narodowego	146
Wątek badawczy PZK2b – uporządkowanie spektrum zagadnień bezpieczeństwa publicznego i narodowego	148
Wątek badawczy PZK3 – ustalenie i zbadanie analogii publicznego zarządzania kryzysowego z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym	152
Wątek badawczy PZK4 – proceduralne doprecyzowanie cyklu publicznego zarządzania kryzysowego	155
Wątek badawczy PZK4+ – ustalenie i analiza związków teorii publicznego zarządzania kryzysowego z innymi koncepcjami naukowymi	161
5. Refleksje	163
Podsumowanie	168
Bibliografia	172

Wprowadzenie

Pracę tę napisałem przede wszystkim z myślą o zebraniu swoich refleksji związanych z obydwoma tytułowymi zagadnieniami, po to, aby wskazać, jak wiele kwestii ich dotyczących pozostaje jeszcze nieprzeanalizowanych, nieopisanych lub niezdefiniowanych, często właśnie z powodu niedostatecznego przykładania wagi do postulatu operacjonalizacji koncepcji teoretycznych [Kołodko, Koźmiński, 2017; Sudoł, 2007; 2014]. Wobec tego także, jak duży jest potencjał badań naukowych do podjęcia. Są to kwestie o dużym znaczeniu. Odnoszą się bowiem do RYZYKA, które jest zagadnieniem towarzyszącym wszelkim aktywnościom pojedynczych ludzi, społeczności ludzkich oraz organizacji, a jego intensywność rośnie z rosnącym wyrafinowaniem (w sensie skuteczności, sprawności, racjonalności, oszczędności, efektywności) rozwiązań lub sposobów prowadzenia tych aktywności. Zajęcie się więc zagadnieniami, które rodzą wątpliwości czy nieusatisfakcjonowanie stopniem poznania, jest ważne społecznie oraz interesujące naukowo. Liczę na to, że po lekturze Czytelnicy podzielą moje nastawienie. Dodam, że inspirowałem się wieloma rozprawami naukowymi, odnajdując w poglądach ich autorów podobne nastawienie. Mam bowiem wrażenie, że kluczowym problemem polskich nauk o zarządzaniu, krytycznie decydującym o słabych relacjach ośrodków naukowych z podmiotami gospodarczymi, jest zbyt mały nacisk na operacjonalizację teorii [Czekaj, Liściński, 2011; Dworzecki, Nogalski, 2011; Jagoda, Lichtarski, 2003; Kołodko, Koźmiński, 2017; Krzyżanowski, 1999; Lichtarski, 2015; 2010; Nogalski, 2015; 2017; Nowosielski, 2008; Stabryła, 2012; Sudoł, 2007; 2014; Szczepańska, 2011; Zimniewicz, 2009; także seria artykułów w „Przeglądzie Organizacji” nr 3/2011].

Pracę podzieliłem odpowiednio do scharakteryzowanych zagadnień. W pierwszych dwóch rozdziałach omówiłem problemy i wyzwania naukowe doty-

czące zarządzania ryzykiem w ujęciu ogólnym oraz zarządzania ryzykiem operacyjnym w rozumieniu triady: ryzyko operacyjne – bezpieczeństwo zasobowe – ciągłość działania. W kolejnych dwóch omówiłem problemy i wyzwania naukowe dotyczące wyodrębniającej się problematyki logistyki społecznej, która w dobie społeczeństwa partycypacyjnego staje wobec społecznych oczekiwań komfortu i ciągłości usług publicznych korzystających z infrastruktury krytycznej państwa, w wyniku czego formułuje się teoria publicznego zarządzania kryzysowego. Z racji „niemowlęstwa” tej teorii interpretacja logistyki społecznej jest różnicowana, w uproszczeniu – od ujęcia klasycznego (zawężonego do analogii do logistyki biznesowej) szkoły śląskiej (zwłaszcza zespołu naukowego Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach) po ujęcie szerokie szkoły mazowieckiej (zwłaszcza zespoły naukowe Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej i Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu), szerzej omówione w niniejszej pracy. Na rysunku 1 zilustrowano związki tych czterech zagadnień.

Rysunek 1. Związki logistyki społecznej, publicznego zarządzania kryzysowego, zarządzania ryzykiem oraz zarządzania ryzykiem operacyjnym

Źródło: opracowanie własne.

W szczególności należy zwrócić uwagę na ich wzajemne przenikanie się i zawieranie. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest oczywiście częścią zarządzania ryzykiem, zapewne można przyjąć, że zarządzanie ryzykiem dotyczy dwu głównych zagadnień: ryzyka biznesowego (lub odpowiednio administracyjnego albo społecznego) oraz ryzyka operacyjnego [Zawiła-Niedźwiecki, 2013]. Dorobek teorii zarządzania ryzykiem jest najbogatszy w odniesieniu do praktyki biznesowej, dużo mniejszy natomiast w odniesieniu do praktyki administracyjnej i życia społecznego. Niemniej jednak oczywiste jest, że ryzyko jest wyzwaniem powszechnym, które towarzyszy każdej formie aktywności ludzkiej, ryzyko operacyjne zaś towarzyszy każdej formie świadomie organizowanego działania ludzkiego. Z kolei publiczne zarządzanie kryzysowe jest częścią logistyki społecznej [Zawiła-Niedźwiecki, Kisilowski, 2017]. Logistyka ta ma w zamiarze skuteczne zaspokajanie potrzeb społecznych. Skuteczność ta nie zawsze jest osiągnięta w stopniu społecznie zadowalającym. Bywa też, że świadczenie usług logistyki społecznej jest krytycznie zakłócone przez zdarzenia wręcz katastroficzne. W obu tych przypadkach, zarówno niesprawności, jak i kryzysu czy katastrofy, konieczne jest przemyślane działanie o charakterze reagowania, które stanowi swoiste dla tych okoliczności i zawierające się w ramach logistyki społecznej publiczne zarządzanie kryzysowe.

Wszystkie te kwestie pozostają we wzajemnych związkach, co wynika przede wszystkim z faktu, że w usługi logistyki społecznej zaangażowane są nie tylko podmioty administracyjne oraz sektora publicznego, ale wiele z tych usług jest realizowanych przez podmioty niepubliczne na zasadzie działalności gospodarczej, która podlega oddziaływaniu czynników ryzyka. Naturalne jest więc, że historycznie starsze doświadczenia zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach gospodarczych służą na zasadzie analogii wzorcami dobrych praktyk. Powoduje to potrzebę uwzględniania skomplikowanych, wieloaspektowych uwarunkowań, związków i analogii w porządkującym formułowaniu koncepcji naukowych.

W poszczególnych podrozdziałach wyodrębniłem wątki badawcze wartości naukowego podjęcia, dzieląc je na kategorie dotyczące: ogólnej teorii ryzyka i zarządzania ryzykiem (symbole OTR_n, gdzie n oznacza kolejny numer), zarządzania ryzykiem operacyjnym (symbole ZRO_n), logistyki społecznej (symbole LSO_n) oraz publicznego zarządzania kryzysowego (symbole PZKO_n). Ich wykaz zawiera tabela 1, która podaje je w kolejności logicznego wynikania kolejnych wątków z poprzednich. Niemniej jednak w samej pracy rozważania rozpocząłem od wątków dotyczących ryzyka, a dopiero potem

przeszedłem do wątków związanych z kwestią niepewności, a to dlatego, że ryzyko jest łatwiej pojmowane intuicyjnie, stąd łatwiej było mi wytłumaczyć jego związek z niepewnością.

Tabela 1. Zestawienie sugerowanych wątków badawczych

Symbol wątku badawczego	Istota wyzwania badawczego	Strona w tej pracy
Zakres: ogólna teoria ryzyka i zarządzania ryzykiem		
OTR3	Sformułowanie istoty niepewności w kontekście współczesnej wiedzy o działaniu i ryzyku	32
OTR4	Interpretacja pojęcia niepewności w naukach o zarządzaniu	38
OTR5	Ustalenie i analiza relacji niepewności wobec ryzyka i ryzyka wobec niepewności	41
OTR6	Problem niedostatku prac naukowych nad ogólną teorią ryzyka	45
OTR1	Zbadanie i opisanie istoty ryzyka	21
OTR2	Wykazanie, że zarządzanie ryzykiem jest subdyscypliną nauk o zarządzaniu	26
OTR7	Opracowanie ogólnej systematyki ryzyka	48
OTR8	Poszerzenie badań nad mechanizmami ryzyka	54
OTR9	Proceduralne doprecyzowanie cyklu zarządzania ryzykiem	60
OTR10	Zweryfikowanie istniejących oraz opracowanie brakujących modeli dojrzałości (lub doskonałości) zarządzania ryzykiem (i analogicznie: (a) zapewniania bezpieczeństwa organizacji; (b) świadczenia usług publicznych oraz logistyki społecznej; (c) publicznego zarządzania kryzysowego)	63
OTR11	Zidentyfikowanie i analiza metafor stosowanych w teorii ryzyka	68
OTR11+	Ustalenie i analiza związków teorii zarządzania ryzykiem z innymi koncepcjami zarządzania	71
Zakres: zarządzanie ryzykiem operacyjnym		
ZRO1	Opracowanie gruntownej charakterystyki przyczynowej i skutkowej ryzyka operacyjnego	76
ZRO2	Ustalenie wielowątkowej systematyki ryzyka operacyjnego	78
ZRO3	Opracowanie systematyki zasobów i ich podatności na zagrożenia w kontekście ryzyka operacyjnego	93
ZRO4	Opracowanie systematyki zagrożeń w kontekście ryzyka operacyjnego	96
ZRO5	Zweryfikowanie systematyki reagowania na zaktócenia	101
ZRO6	Uogólnienie i upowszechnienie doświadczeń sektora finansowego w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym	103
ZRO7	Rozbudowanie cyklu zarządzania ryzykiem operacyjnym	104
ZRO7+	Ustalenie i analiza związków teorii zarządzania ryzykiem operacyjnym z innymi koncepcjami naukowymi	106

Symbol wątku badawczego	Istota wyzwania badawczego	Strona w tej pracy
Zakres: logistyka społeczna		
LS1	Ustalenie i analiza znaku fenomenologicznego logistyki społecznej	116
LS2	Weryfikacja aksjologiczna zasad logistyki społecznej	116
LS3	Strukturyzacja triady logistycznej w świetle przeanalizowanych kryteriów skuteczności	116
LS4	Uwzględnienie rosnącego wpływu oczekiwań komfortu cywilizacyjnego na koncepcję logistyki społecznej	116
LS4+	Ustalenie i analiza związków teorii logistyki społecznej z innymi koncepcjami naukowymi	128
Zakres: publiczne zarządzanie kryzysowe		
PZK1a	Zmodyfikowanie zakresu przedmiotowo-funkcjonalnego oraz ustalenie zakresu multidyscyplinarności infrastruktury krytycznej państwa	135
PZK1b	Opracowanie zakresu dydaktyki modelowego programu kierunków kształcenia „bezpieczeństwo narodowe ÷ bezpieczeństwo publiczne” w kontekście multidyscyplinarności infrastruktury krytycznej państwa	139
PZK2a	Weryfikacja zdefiniowania bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa narodowego	146
PZK2b	Uporządkowanie spektrum zagadnień bezpieczeństwa publicznego i narodowego	148
PZK3	Ustalenie i zbadanie analogii publicznego zarządzania kryzysowego z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym	152
PZK4	Proceduralne doprecyzowanie cyklu publicznego zarządzania kryzysowego	155
PZK4+	Ustalenie i analiza związków teorii publicznego zarządzania kryzysowego z innymi koncepcjami naukowymi	161

W pracy obszernie zacytowałem, aby uniknąć streszczenia, a więc przekazywania z drugiej ręki, fragmenty dzieł autorów w moim odczuciu ważnych dla poruszanej tematyki, aktualnych wyzwań oraz stanowiska naukowego, które zajmuję lub podzielam. Taki zabieg (obszerne cytaty) jest swoistym i nietypowym kolażem, mam tego świadomość, jednak przyjąłem taką konwencję redagowania, aby zachować – mam nadzieję – inspirujący i maksymalnie precyzyjny przekaz.

Wykorzystałem też myśli i koncepcje z moich wcześniejszych monografii oraz kilku artykułów (częściowo wspólnych z innymi autorami) opublikowanych w toku dwóch dużych projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR):

- z konkursu 3/2012 na wykonanie projektów w zakresie badań naukowych i projektów rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, zrealizowanego w latach 2013–2017 przez konsorcjum: Akademia Obrony Narodowej (obecnie Akademia Sztuki Wojennej), Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej, Politechnika Warszawska (Wydział Zarządzania), Szkoła Główna Służby Pożarniczej oraz Medcore sp. z o.o. (celem projektu było opracowanie krajowej metodyki oceny ryzyka w ochronie infrastruktury krytycznej państwa dla beneficjenta – Rządowego Centrum Bezpieczeństwa);
- z konkursu 7/2015 na wykonanie projektów w zakresie badań naukowych i projektów rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, realizowanego od 2015 roku przez konsorcjum: Politechnika Warszawska (Wydział Zarządzania), Medcore sp. z o.o. (celem jest opracowanie wysokospecjalistycznej platformy wspomagającej planowanie cywilne i ratownictwo w administracji publicznej RP oraz jednostkach organizacyjnych KSRG dla beneficjenta – Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w jego domenie dla Państwowej Straży Pożarnej).

Podsumowanie

Współcześnie prawdopodobnie najważniejszymi obszarami problemowymi nauk o zarządzaniu są, po pierwsze – kwestie ryzyka i zarządzania nim, oraz po drugie – kwestie przenoszenia koncepcji naukowych i doświadczeń zarządzania w podmiotach gospodarczych do sfery administracji publicznej. Co do pierwszego, to pisałem już o tym, że doskonałone stale dysponowanie zasobami prowadzi do rozwiązań bardzo efektywnych, ale przez to właśnie bardzo podatnych na zagrożenia. Stąd rosnący popyt nie tyle na wiedzę o samym ryzyku, ile na wiedzę o sprawnym radzeniu sobie z ryzykiem operacyjnym. Co do drugiego, to warto zauważyć, że powołanie do życia kilka lat temu dyscypliny nauk o administracji było powodowane potrzebą wskazania podstaw racjonalnego usprawniania administracji publicznej. Przy czym w jej przypadku sprawność jest pojmowana nieco inaczej niż w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż nie zysk, ale skuteczność usługi administracyjnej jest stawiana na pierwszym miejscu w zakładanej filozofii działania. Istotna jest też różnica w prawnym aspekcie tej filozofii mówiącym, że w działalności gospodarczej dozwolone jest wszystko to, co nie jest zabronione, podczas gdy w administracji dozwolone jest tylko to, co jest wprost wskazane w przepisach prawa. Z tych ogólnych założeń wywodzono ambicje nauk o administracji (a także nadzieje społeczne) rozwiązania problemów organizacyjno-zarządczych w realizacji postulatu skuteczności. Dziś widać coraz wyraźniej, że zamierzenia te zawiodły. Prawdopodobnie dlatego, że w ramach tych nauk łączone są dwa znacząco różne zadania: jak sprawować władztwo publiczne oraz jak sprawnie i efektywnie zarządzać organizacją – urzędem administracji publicznej. To pierwsze należy jednak do klasycznych zadań nauk prawnych i politycznych, a to drugie do nauk o zarządzaniu. Osobiście spodziewam

się, że w ramach reformy Ustawa 2.0 nastąpi powrót do dawnego rozdzielania tych zagadnień na dyscypliny nauk prawnych i zarządzania.

Na wskazane wyżej najważniejsze obszary problemowe nauk o zarządzaniu niejako krzyżowo nakładają się dwie kategorie determinant: wciąż narastająca zmienność wszelkich przejawów współczesnej cywilizacji oraz wpływ nowoczesnych technologii na współczesne życie społeczne i gospodarcze, w tym na zarządzanie (por. manifest „Zarządzanie 4.0” w rozdziale 5). Bardzo też możliwe, że druga grupa determinant rodzi przyczynowo pierwszą.

Powyższe trendy rozwojowe w zakresie nauk o zarządzaniu wskazują pola badawcze szczególnie atrakcyjne naukowo i ważne dla praktyki zarządzania. W tym miejscu nie można pominąć smutnej konstatacji, że generalnym niedostatkiem polskich nauk o zarządzaniu jest deficyt wysiłków na rzecz operacjonalizowania formułowanych teorii. Zasadniczą tego przyczyną jest brak pogłębionej relacji z podmiotami otoczenia gospodarczego, administracyjnego i społecznego. Z jednej strony naukowcom się nie dowierza, więc nie dopuszcza się ich do pogłębionych badań nad praktyką gospodarczą oraz zarządczą przedsiębiorstw i organizacji. Z drugiej strony pozbawieni możliwości bezpośredniego dostępu do tych praktyk uczeni muszą się zadowalać przyczynkowymi badaniami, głównie ankietowymi, siłą rzeczy o ograniczonej wiarygodności i zaczynanych od założeń przeważnie intuicyjnych. To tworzy zakłęty krąg, zarówno co do niemożności uczestniczenia naukowców w nowoczesnym rozwoju, jak i ograniczonego do minimum pola refleksji uogólniającej osiągnięcia realnej gospodarki w kierunku kreowania dobrych praktyk jako wzorców postępowych dla społeczeństwa, gospodarki, administracji.

Ten ogólny, niesatysfakcjonujący i wręcz deprymujący stan nauk o zarządzaniu jest także tłem dla rozważania wyzwań naukowych przedstawionych w niniejszej monografii, ograniczonej tematycznie do zakresu szkoły naukowej, do której należą i którą współtworzę – zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz publicznego zarządzania kryzysowego. Każde z tych zagadnień jest ulokowane w innej sferze społecznych zastosowań, ale też oba są sobie bliskie przez stosowanie tych samych lub analogicznych: zasad, koncepcji, metod i technik zarządzania. Historycznie wcześniejsze są doświadczenia zarządzania ryzykiem operacyjnym, co rzutuje na naukowe poszukiwania opisane w rozprawie, na ich szczegółowość, bazę dotychczasowych doświadczeń i potencjalną innowacyjność.

W pracy omówiono przesłanki potrzeby podjęcia zadań naukowych z zakresu zarządzania ryzykiem ogólnym, ryzykiem operacyjnym, logistyki społecznej oraz publicznego zarządzania kryzysowego, które zestawiono w tabeli 1 we „Wstępie”. Opracowane wątki badawcze na pewno nie są jedynymi, jakie można by już dziś wymienić, kolejne zaś niewątpliwie pojawią się w wyniku podjęcia prac nad tymi z tabeli 1. Ograniczyłem się do takich wątków badawczych, które można względnie precyzyjnie scharakteryzować, zarówno co do kontekstu, jak i istoty wyzwania naukowego.

Na koniec jeszcze raz chcę powrócić do obserwacji dotyczącej prawdopodobnie dokonującej się właśnie kolejnej rewolucji technicznej, zmieniającej środowisko cywilizacyjne, w jakim żyjemy. Najbardziej nawet awangardowe zmiany technologiczne to tylko przejawy rewolucji cywilizacyjnej i naukowej. Jej istota polega na czymś głębszym, co wyjaśnia Thomas Kuhn [2009, rozdz. 9], na zerwaniu ciągłości, po czym stare reguły (paradygmaty) przestają obowiązywać, a wykształcają się nowe. Mam przeczucie, że tego właśnie doświadczamy na polu nie tylko naukowym, lecz w sferze ogólnie cywilizacyjnej [Zawiła-Niedźwiecki, 2016]. I uważam, że jeśli tak rzeczywiście jest, to ranga nauki o ryzyku i ranga logistyki społecznej, a w jej ramach publicznego zarządzania kryzysowego, wzrosną, o ile propozycje naukowe dopełnią postulat operacjonalizacji. Wskazywane przez nie dobre praktyki będą bardzo ważne dla jak najpełniejszego korzystania z dobrodziejstw nowych technologii.

Po tych ogólnych refleksjach podsumowujących wypada także odnieść się do kwestii podniesionych w tej pracy. Naturalne jest bowiem pytanie – które z omówionych wątków badawczych są najważniejsze? Wskażę jednak nie konkretne wątki, lecz najważniejsze kierunki postulowanych przeze mnie działań. Po pierwsze, to porządkujące sklasyfikowanie zagadnień ryzyka i ryzyka operacyjnego, a także dokładniejsze zdefiniowanie logistyki społecznej oraz publicznego zarządzania kryzysowego. Znane bowiem są determinanty dwóch pierwszych zagadnień, natomiast brakuje dotąd strukturyzacji wewnętrznej, a najbardziej jej pierwszego kroku, tzn. uzgodnienia kryteriów klasyfikacyjnych. Znane są też przesłanki dwóch kolejnych, ale brakuje powszechniejszej zgody na ich zdefiniowanie, a to oznacza brak precyzyjnego określenia granic i reguł wewnętrznego porządku. Deficyty te są słabo dostrzegane, a pozornie nawet rekompensowane przez dość udaną praktykę. Udaną właśnie pozornie, gdyż brak ugruntowanej dwustronnie – zarówno po stronie nauki, jak i po stronie praktyki – teorii, która od porządku klasyfikacyjnego prowadzi do metod i technik operacyjnych,

na pewno nie pozwala na zapewnianie odpowiedniej skuteczności i efektywności działań praktycznych. Nade wszystko zaś uniemożliwia systematyczne doskonalenie, zarówno w perspektywie jednostkowej, jak i na zasadzie benchmarkingu, jako że w obu przypadkach brak jest wzorcowej płaszczyzny odniesienia.

Bibliografia

- Amsterdamski S. [1983], *Nauka a porządek świata*, PWN, Warszawa.
- Andersen B. [1995], *Benchmarking*, [w:] Rolstadas A. (red.), *Performance Management*, Chapman & Hall, London.
- Antoszkiewicz J. [1979], *Analiza wartości w przemyśle*, PWE, Warszawa.
- Armstrong M. [2006], *Performance Management*, Kogan Page, London.
- Austen A. [2014], *Efektywność sieci publicznych. Podejście wielopoziomowe*, C.H.Beck, Warszawa.
- Aven T. [2012], *The risk concept – historical and recent development trends*, „Reliability Engineering and System Safety” nr 99.
- BBA, ISDA, RMA [1999], *Operational Risk: The Next Frontier*, British Bankers’ Association, Philadelphia.
- Beck U. [2002], *Spółczeństwo ryzyka. Na drodze ku innej nowoczesności*, Scholar, Warszawa.
- Beer M., Eisenstat R. [2000], *The Silent Killers of Strategy Implementation and Learning*, „Sloan Management Review” nr Summer.
- Beier F.J., Rutkowski K. ([2004]), *Logistyka*, Wydawnictwo Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Bendyk E. [2018], *Wygazanie człowieka*, „Polityka” nr 1.
- Berlińska J. [2010], *Plany ciągłości działania w systemach produkcyjnych*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” nr 5.
- Bernstein P.L. [1997], *Przeciw bogom. Niezwykłe dzieje ryzyka*, WIG-PRESS, Warszawa.
- Bertalanffy von L. [1973], *General System Theory*, George Braziller, New York.
- Białas A. [2006], *Bezpieczeństwo informacji i usług w nowoczesnej instytucji i firmie*, WNT, Warszawa.
- Bitkowska A. [2013], *Zarządzanie procesowe we współczesnych organizacjach*, Difin, Warszawa.
- Bitkowska A. [2017], *Business processes modelling in knowledge management perspective*, „Przedsiębiorstwo we współczesnej gospodarce – Teoria i Praktyka” nr 2.
- Blim M., Byczkowski M., Zawila-Niedźwiecki J. [2005], *Koncepcja zintegrowanego zarządzania bezpieczeństwem organizacji*, [w:] F. Marecki, J.K. Grabara, J. Nowak (red.), *Systemy informatyczne. Bankowość i finanse*, WNT, Warszawa.
- Bocheński J.M. [1993], *Przyczynek do filozofii przedsiębiorstwa*, [w:] *Logika i filozofia*, WN PWN, Warszawa.
- Bombała B. [2012], *Fenomenologia polskiej transformacji*, „e-Politikon” nr 1.
- Bombała B. [2017], *Pytanie o paradygmat nauk o bezpieczeństwie – ujęcie personalistyczno-fenomenologiczne*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” nr 1.
- Borkowska S. (red.) [2005], *Zarządzanie talentami*, IPiSS, Warszawa.
- Borodako K. [2009], *Foresight w zarządzaniu strategicznym*, C.H. Beck, Warszawa.
- Borowiecki R. [2009], *Zarządzanie zmianami w organizacji w warunkach globalizacji*, [w:] Nowicka-Skowron M. (red.), *Zarządzanie sieciami współdziałania w procesie budowy innowacyjnej organizacji i regionu*, Politechnika Częstochowska – PAN, Częstochowa.
- Borowiecki R., Czekał J. (red.) [2010], *Zarządzanie zasobami informacyjnymi w warunkach nowej gospodarki*, Difin, Warszawa.

- Bowman E.H. [1980], *A Risk/Return Paradox for Strategic Management*, „Sloan Management Review”, Spring.
- Brilman J. [2002], *Nowoczesne koncepcje i metody zarządzania*, PWE, Warszawa.
- Brzozowski M. [2010], *Organizacja wirtualna*, PWE, Warszawa.
- Bugdoł M., Szczepańska K. (red.) [2016], *Podstawy zarządzania procesami*, Difin, Warszawa.
- Bukowski L. [2016], *Zapewnienie ciągłości dostaw w zmiennym i niepewnym otoczeniu*, Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Dąbrowa Górnicza.
- Bulińska-Stangrecka H. [2016], *Kultura organizacji wirtualnych. Charakterystyka e-kultury*, Acta Universitatis Lodzianis, Folia Oeconomica, Łódź.
- Buzan B., Wæver O., de Wilde J. [1998], *Security: A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers Inc., London.
- Byczkowski M., Zawila-Niedźwiecki J. [2009], *Information Security Aspect of Operational Risk Management*, „Foundations of Management” nr 2.
- Byrne D. [1998], *Complexity Theory and the Social Sciences. An Introduction*, Routledge, London.
- CBOS [2013], *Prestiż zawodów (Komunikat z badań BS/164/2013)*, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa.
- Chan Kim W., Mauborgne R. [2005], *Strategia błękitnego oceanu*, MT Biznes, Warszawa.
- Chapman R.J. [2011], *Simple Tools and Techniques for Enterprise Risk Management*, John Wiley & Sons Ltd.
- Charters I. [2011], *A Practical Approach to BIA*, British Standards Institution, London.
- Chłoń-Domińczak A., Sławiński S., Kraśniewski A., Chmielecka E. [2017], *Polska Rama Kwalifikacji*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
- Chmielnicki P. [2005], *Świadczenie usług przez zarząd terytorialny w Polsce. Zagadnienia ustrojowoprawne*, Municipium, Warszawa.
- Chmielnicki P. [2008], *Zakłady administracyjne w Polsce. Ustrój wewnętrzny*, LexisNexis, Warszawa.
- Cichowicz M., Dzierżanowski W., Stachowiak M., Zasłona M. [2004], *Usługi użyteczności publicznej a pomoc publiczna*, UOKiK, Warszawa.
- Ciesielski M. (red.) [2006], *Logistyka w biznesie*, PWE, Warszawa.
- Cieślarczyk M., Kuriata R. [2005], *Kryzysy i sposoby radzenia sobie z nimi*, Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Kupieckiej, Łódź.
- Cohen J., Stewart I. [2005], *Załamanie chaosu. Odkrywanie prostoty w złożonym świecie*, Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Conrow E.H. [2003], *Effective Risk Management. Some Keys to Success*, American Institute of Aeronautics and Astronautics Inc., Reston.
- Coveney P., Highfield R. [1997], *Granice złożoności – w poszukiwaniu porządku w chaotycznym świecie*, Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Cyfert S., Dyduch W., Latusek-Jurczak D., Niemczyk J., Sopińska A. [2014], *Subdyscypliny w naukach o zarządzaniu – logika wyodrębnienia, identyfikacja modelu koncepcyjnego oraz zawartość tematyczna*, „Organizacja i Kierowanie” nr 1.
- Czakon W. [2010], *Zasobowa teoria firmy w krzywym zwierciadle*, „Przegląd Organizacji” nr 4.
- Czakon W. [2011], *Paradygmat sieciowy w naukach o zarządzaniu*, „Przegląd Organizacji” nr 11.
- Czakon W. [2012], *Sieci w zarządzaniu strategicznym*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Czekaj J., Ćwiklicki M. [2009], *Infonomika jako dyscyplina naukowa*, „E-mentor” nr 2.
- Czekaj J., Dresler Z. [2008], *Podstawy zarządzania finansami firm*, WN PWN, Warszawa.
- Czekaj J., Lisiński M. (red.) [2011], *Rozwój koncepcji i metod zarządzania*, Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
- Czerwińska T., Jajuga K. (red.) [2016], *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania*, C.H. Beck, Warszawa.
- Dahlgaard J.J., Kristensen K., Kanji G.K. [2000], *Podstawy zarządzania jakością*, WN PWN, Warszawa.
- Dąbrowski W., Dzieliński A., Kaczorek T., Łopatka R. [2017], *Podstawy teorii sterowania*, WN PWN, Warszawa.
- Debreu G. [1959], *Theory of Value*, Wiley, New York.
- Denhardt J.V., Denhardt R.B. [2007], *The New Public Service: Serving, not Steering*, Armonk, New York.
- Dixit A.K., Nalebuff B.J. [2008], *Sztuka strategii*, MT Biznes, Warszawa.

- Doktór K. [1998], *Szkic do portretu polskiego zarządcy*, „Przegląd Socjologiczny”, t. XLVII/1.
- Doktór K. [2011], *Zarządcy bez wiedzy – specjaliści bez władzy?*, [w:] Banaszak S., Doktór K., *Socjologiczne, pedagogiczne i psychologiczne problemy organizacji i zarządzania*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Komunikacji i Zarządzania w Poznaniu, Poznań.
- Domański J., Kotarba W., Krupa T. [2014], *W pryzmatach zarządzania*, [w:] *Klasyczne i współczesne koncepcje zarządzania. Aspekty teoretyczne i praktyczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań.
- Domański H., Sawiński Z., Słomczyński K.M. [2010], *Prestiż zawodów w obliczu zmian społecznych: 1958–2008*, „Studia Socjologiczne” nr 4.
- Doroszewski W. (red.), *Słownik języka polskiego*, <https://sjp.pwn.pl/doroszewski/>
- Drucker P.F. [2000], *Wiek nieciągłości, Zarządzanie XXI wieku – wyzwania*, Muza, Warszawa.
- Dworzecki Z., Nogalski B. (red.) [2011], *Przełomy w zarządzaniu. Kontekst strategiczny*, TNOiK, Toruń.
- Dyrektywa Rady 2008/114/WE (z dnia 8 grudnia 2008 r.) w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony, http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/dyrektywa_rady_infr_eu.pdf.
- Dziembek D. [2015], *Analiza SWOT działalności organizacji wirtualnej*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług” nr 117.
- Ejdys J., Nazarko Ł. [2014], *Foresight gospodarczy instrumentem orientacji na przyszłość*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 340.
- Fiegenbaum A., Thomas H. [1986], *Dynamic and Risk Measurement Perspectives on Bowman’s Risk-Return Paradox for Strategic Management: An Empirical Study*, „Strategic Management Journal” nr 7.
- FEMA P-789 [2013], *Continuity Guidance Circular 2*, www.fema.gov.
- FERMA [2003], *Standard zarządzania ryzykiem*, www.ferma.eu.
- Ficoń K. [2002], *Współczesna logistyka wojenna*, BEL Studio, Warszawa.
- Flaszewska S., Zakrzewska-Bielawska A. [2013], *Organizacja z perspektywy zasobów – ewolucja w podejściu zasobowym*, [w:] Adamik A. (red.), *Nauka o organizacji. Ujęcie dynamiczne*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Forrester J.W. [1971], *World Dynamics*, Wright-Allen Press, Cambridge.
- Frydman R., Goldberg M.D. [2007], *Imperfect Knowledge Economics. Exchange Rates and Risk*, Princeton University Press, Princeton.
- Fukuyama F. [1997], *Zaufanie. Kapitał społeczny a droga do dobrobytu*, WN PWN, Warszawa.
- Gasparski W. [2007], *Wykłady z etyki biznesu*, WSPiZ, Warszawa.
- Gąsioriewicz L. [2014], *Zarządzanie gospodarką finansową zakładów ubezpieczeń – ujęcie procesowe*, Poltext, Warszawa.
- Ghiani G., Laporte G., Musmanno R. [2013], *Introduction to Logistics Systems Management*, John Wiley & Sons.
- Gierszewska G., Romanowska M. [2002], *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa.
- Gilboa I. [2010], *Rational Choice*, MIT Press,.
- Gołębska E. [2015], *Logistyka międzynarodowa*, WN PWN, Warszawa.
- Goszczyńska M., Studenski R. (red.) [2006], *Psychologia zachowań ryzykownych. Koncepcje – badania – praktyka*, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa.
- Goździewska-Nowicka A., Janicki T., Popławski W., Słupska U. [2017], *Przedsiębiorstwa funkcjonujące w strukturach organizacji wirtualnych*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie” nr 108.
- Górska E. [2007], *Ergonomia. Projektowanie, diagnoza, eksperymenty*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Grocki R. [2012], *Zarządzanie kryzysowe. Dobre praktyki*, Difin, Warszawa.
- Grudzewski W., Hejduk I. [2000], *Przedsiębiorstwo przyszłości*, Difin, Warszawa.
- Grudzewski W., Hejduk I., Sankowska A., Wańtuchołowicz M. [2009], *Zarządzanie zaufaniem w przedsiębiorstwie*, Wolters Kluwer, Kraków.
- Grudzewski W., Hejduk I., Sankowska A., Wańtuchołowicz M. [2010], *Sustainability w biznesie czyli przedsiębiorstwo przyszłości*, Poltext, Warszawa.

- Gulski B. [2010], *Zastosowanie koncepcji zapewnienia ciągłości działalności przedsiębiorstwa w wykorzystywaniu okazji*, „Organizacja i Zarządzanie” nr 2.
- Hamrol A. [2005], *Zarządzanie jakością z przykładami*, WN PWN, Warszawa.
- Handschke J., Monkiewicz J. (red.) [2010], *Ubezpieczenia. Teoria i praktyka*, Poltext, Warszawa.
- Harrari Y.N. [2014], *Od zwierząt do bogów. Krótka historia ludzkości*, WN PWN, Warszawa.
- Hatch M.J. [2002], *Teoria organizacji*, WN PWN, Warszawa.
- Hausner J. [2010], *Fundamenty interaktywnego rządu*, konferencja „Nowe zarządzanie publiczne i public governance w Polsce i w Europie”, Uniwersytet Warszawski, Warszawa.
- Hausner J. (red.) [2008], *Ekonomia społeczna a rozwój*, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków.
- Hillson, D. [1997], *Towards a risk maturity model*, „International Journal of Project and Business Risk Management” nr 1.
- Hondenrich T. (red.) [1998], *Encyklopedia filozofii*, Zysk i S-ka, Poznań.
- Hopej-Kamińska M., Kamiński R. [2009], *Przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym a kultura organizacyjna*, „Przegląd Organizacji” nr 3.
- Hume D. [1962], *Dialogi o religii naturalnej*, PWN, Warszawa.
- Hys K., Lorenc M. [2016], *Praktyka CSR w Polsce – działania w ramach ładu organizacyjnego*, [w:] Knośala R. (red.), *Innowacje w zarządzaniu i inżynierii produkcji*, t. 1, Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją, Opole.
- ISO 26000 [2012], *Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności*, Wydawnictwo PKN, Warszawa.
- Izdebski H. [2007], *Czym jest ekonomia społeczna. Społeczeństwo obywatelskie: kontekst i płaszczyzny funkcjonowania*, „Ekonomia Społeczna” nr 1.
- Jacyna M., Lewczuk K. [2016], *Projektowanie systemów logistycznych*, WN PWN, Warszawa.
- Jagoda H., Lichtarski J. [2003], *O istocie i ewolucji współczesnych koncepcji i metod zarządzania przedsiębiorstwem*, „Przegląd Organizacji” nr 1.
- Jajuga K. (red.) [2007], *Zarządzanie ryzykiem*, WN PWN, Warszawa.
- Jajuga K. [2016a], *Pomiar i analiza ryzyka – przegląd narzędzi*, [w:] Czerwińska T., Jajuga K. (red.), *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania*, C.H. Beck, Warszawa.
- Jajuga K. [2016b], *Współczesne trendy i wyzwania w zarządzaniu ryzykiem finansowym – wprowadzenie*, [w:] Czerwińska T., Jajuga K. (red.), *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania*, C.H. Beck, Warszawa.
- Jałowicz T., Nowak I. [2010], *Logistyka wojskowa a cywilna – perspektywa 2030 roku*, „Logistyka” nr 3.
- Jaworski W.L., Zawadzka Z. (red.) [2004], *Bankowość*, Poltext, Warszawa.
- Jedynak P., Szydło S. [1997], *Zarządzanie ryzykiem*, Ossolineum, Wrocław.
- Kaczmarek T. [2006], *Ryzyko i zarządzanie ryzykiem. Ujęcie interdyscyplinarne*, Difin, Warszawa.
- Kamińska A. [2018], *Polityka informacyjna uczelni publicznej – ujęcie modelowe*, rozprawa doktorska, Politechnika Łódzka, Wydział Organizacji i Zarządzania, Łódź.
- Kaplan S., Garrick B.J. [1981], *On The Quantitative Definition of Risk*, „Risk Analysis” nr 1.
- Karczewski E. [2016], *Psychologiczno-kulturowe czynniki poczucia zagrożenia stanu bezpieczeństwa społecznego*, „Przegląd Nauk o Obronności” nr 1.
- Kaszubski R., Romańczuk D. (red.) [2012], *Księga dobrych praktyk w zakresie zarządzania ciągłością działania*, ZBP Warszawa.
- Katz D., Kahn R.L. [1979], *Społeczna psychologia organizacji*, PWN, Warszawa.
- Kauf S., Płaczek E., Sadowski A., Szołtysek J., Twaróg S. [2016], *Vademecum logistyki*, Difin, Warszawa.
- Kawa A., Pierański B. [2015], *Świadomość sieciowa we współpracy gospodarczej przedsiębiorstw w Polsce – wyniki badań*, „Przegląd Organizacji” nr 12.
- Kazimińska I., Lachowicz I., Piotrowska L. [2013], *Formułowanie celów rozwojowych według metodologii SMART*, ORE, Warszawa.
- Kendall R. [2000], *Zarządzanie ryzykiem dla menedżerów. Praktyczne podejście do kontrolowania ryzyka*, Liber, Warszawa.
- Kierkegaard S. [1999], *O pojęciu ironii z nieustającym odniesieniem do Sokratesa*, Wydawnictwo KR, Warszawa.
- Kirzner M. [1973], *Competition and Entrepreneurship*, Chicago University Press, Chicago.

- Kisilowski M. [2010], *Współczesne zarządzanie publiczne a konieczność zmian w kształceniu kadr administracji publicznej w Polsce*, [w:] A. Bosiacki, H. Izdebski, A. Nelicki, I. Zachariasz (red.), *Nowe zarządzanie publiczne i public governance w Polsce i w Europie*, Liber, Warszawa.
- Kisilowski M. [2014], *Paradygmaty logistyki w zarządzaniu kryzysowym z perspektywy nauki o zarządzaniu*, „Logistyka” nr 6.
- Kisilowski M. [2015], *Zarządzanie kryzysowe a logistyka społeczna*, „Logistyka” nr 4.
- Kisilowski M. [2018], *Logistyka społeczna i publiczne zarządzanie kryzysowe w zarządzaniu publicznym*, monografia habilitacyjna (manuskrypt).
- Kisilowski M., Kisilowska I. [2016], *Administracja*, Wydawnictwo Studio Emka, Warszawa.
- Kisilowski M., Zawila-Niedźwiecki J. [2015], *Zarządzanie kryzysowe – zagadnienie na styku nauk o bezpieczeństwie oraz nauk o zarządzaniu*, „Organizacja i Kierowanie” nr 2.
- Kisilowski M., Zawila-Niedźwiecki J. [2016a], *Poszukiwanie nowego paradygmatu publicznego zarządzania kryzysowego*, „Przegląd Organizacji” nr 3.
- Kisilowski M., Zawila-Niedźwiecki J. [2016b], *Odkrywanie ‘DNA’ logistyki społecznej. Ujęcie fenomenologiczne i aksjologiczne*, „Marketing i Rynek” nr 7.
- Kleiber M. [2009], *Rola nauki w myśleniu o przyszłości. Racjonalne wybory, a nie przeznaczenie*, [w:] J. Kleer, B. Galwas, J. Wierzbicki (red.), *Rola nauki w myśleniu o przyszłości*, Komitet Prognoz Polska 2000 Plus przy Prezydium PAN, Warszawa.
- Klimczak K.M. [2008], *Ryzyko w teorii ekonomii*, „Master of Business Administration” nr 6.
- KNF [2013], *Rekomendacja M dotycząca zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach*, Warszawa.
- Knight F.H. [1957], *Risk, uncertainty and profit*, Kelley & Millman, New York.
- Kołeśnik J. [2014], *Adekwatność kapitałowa banków. Standardy regulacyjne*, Difin, Warszawa.
- Kołąkowski L. [1990], *Cywilizacja na ławie oskarżonych*, Res Publica, Warszawa.
- Kołodko G.W., Koźmiński A.K. [2017], *Nowy pragmatyzm kontra nowy nacjonalizm*, Prószyński i S-ka, Warszawa.
- Kołodziejczyk P., Szoltysek J. [2009], *Epistemologia logistyki społecznej*, „Przegląd Organizacji” nr 4.
- Koontz H., Weihrich H. [1990], *Essential of Management*, McGraw-Hill, New York.
- Kopczewski M. [2013], *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa – wybrane elementy*, „Doctrina. Studia społeczno-polityczne” nr 10.
- Korzeniowski L.F. [2008], *Securitologia. Nauka o bezpieczeństwie człowieka i organizacji społecznych*, European Association for Security, Kraków.
- Korzeniowski L.F. [2012], *Podstawy nauk o bezpieczeństwie. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Difin, Warszawa.
- Kosieradzka A. [2012], *Zarządzanie produktywnością w przedsiębiorstwie*, C.H. Beck, Warszawa.
- Kosieradzka A. [2016], *Dojrzałość i doskonałość organizacji*, wystąpienie na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „120 lat naukowego zarządzania – wnioski dla biznesu i administracji”, KSAP, Warszawa 20.11.2016, dostępne na <http://ksap.gov.pl/ksap/aktualnosci/120-lat-naukowego-zarzadzania-wnioski-dla-gospodarki-i-administracji> oraz <https://www.youtube.com/watch?v=GEtTWIE4N4Q>
- Kosieradzka A. (red.) [2013], *Metody i techniki pobudzania kreatywności w organizacji i zarządzaniu*, edu-Libri, Kraków.
- Kosieradzka A., Krupa T., Rostek K., Zawila-Niedźwiecki J. [2018], *Kształcenie specjalistów publicznego zarządzania kryzysowego*, „Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae” (artykuł przyjęty do opublikowania).
- Kosieradzka A., Smagowicz J. [2016], *Analiza porównawcza modeli dojrzałości organizacji*, [w:] M. Cwiklicki, M. Jabłoński, S. Mazur (red.), *Współczesne koncepcje zarządzania publicznego. Wyzwania modernizacyjne sektora publicznego*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków.
- Kosieradzka A., Zawila-Niedźwiecki J. (red.) [2016], *Zaawansowana metodyka oceny ryzyka w publicznym zarządzaniu kryzysowym*, edu-Libri, Kraków.
- Kotarbiński T. [1973], *Traktat o dobrej robocie*, Ossolineum, Wrocław.
- Kotler P. [2005], *Marketing*, Rebis, Poznań.
- Kowalczyk P. [2003], *Niepewność a ryzyko. Schemat zachowań podczas podejmowania ryzykownych decyzji*, „Przegląd Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej” nr 5.
- Kowalewski M. [2017], *Aspekty bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.

- Koziej S. [2011], *Bezpieczeństwo: istota, podstawowe kategorie i historyczna ewolucja*, „Bezpieczeństwo Narodowe” nr 18.
- Kozielecki J. [1977], *Psychologiczna teoria decyzji*, PWN, Warszawa.
- Koźmiński A. [1976], *Analiza systemowa organizacji*, PWE, Warszawa.
- Koźmiński A. [2004], *Zarządzanie w warunkach niepewności*, WN PWN, Warszawa.
- Kożuch B., Kożuch A. [2011], *Istota współczesnych usług publicznych*, [w:] Kożuch B., Kożuch A. (red.), *Usługi publiczne. Organizacja i zarządzanie*, Instytut Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Kranzberg M. [1986], *Technology and History: „Kranzberg’s Laws”*, „Technology and Culture” nr 27 (3).
- Krasodomska J. [2008], *Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w bankach*, PWE, Warszawa.
- Kronenberg J., Bergier T. (red.) [2010], *Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce*, Fundacja Sendzimir, Kraków.
- Krupa T., Ostrowska T. [2012], *Decision Making in the Flat and Hierarchical Decision Problems*, „Foundations of Management” nr 2.
- Krupski R. (red.) [2011], *Rozwój szkoły zasobowej zarządzania strategicznego*, Wydawnictwo Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, Wałbrzych.
- Krupski R. [2011a], *Orientacja zasobowa w badaniach empirycznych. Identyfikacja horyzontu planowania rynkowych i zasobowych wielkości strategicznych*, Praca Naukowa Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, Wałbrzych.
- Krupski R. [2011b], *Okazje w zarządzaniu strategicznym przedsiębiorstwa*, „Organizacja i Kierowanie” nr 4.
- Krupski R. [2014], *Metody badań orientacji zasobowej przedsiębiorstw*, „Organizacja i Kierowanie” nr 2.
- Krzakiewicz K., Cyfert S. [2015], *Zarządzanie ryzykiem reputacji w procesie zarządzania dynamicznymi zdolnościami organizacji*, [w:] J. Toruński, M. Chrzęścik, *Wiedza i doświadczenie a współczesne koncepcje i narzędzia zarządzania organizacją*, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Siedlce.
- Krzyszowski A. [2017], *Wyznaczanie cykli przeglądowo-naprawczych dla obiektów n-elementowych w transporcie*, IN-W Spatium, Radom.
- Krzyżanowski L. [1994], *Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu*, PWN, Warszawa.
- Krzyżanowski L. [1999], *O podstawach kierowania organizacjami inaczej: paradygmaty, metafory, modele, filozofia, metodologia, dylematy i trendy*, WN PWN, Warszawa.
- Kudrewicz J. [2007], *Fraktale i chaos*, WNT, Warszawa.
- Kuhn T.S. [2009], *Struktura rewolucji naukowych*, Aletheia, Warszawa.
- Kupiecki R. [2015], *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP 2014 jako instrument polityki państwa. Uwarunkowania zewnętrzne i aspekty procesowe*, „Bezpieczeństwo Narodowe” nr 33.
- Ledzion B., Olejniczak K., Pander W. [2009], *Ewaluacja trafności zakresu interwencji Działania 5.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, CASE-Doradcy Sp. z o.o., Warszawa.
- Leszczyński L., Maroń G. [2013], *Pojęcia i treści zasad prawa oraz generalnych klauzul odsyłających. Uwagi porównawcze*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia” t. LX.1.
- Lichtarski J. [2010], *Profile orientacji w zarządzaniu przedsiębiorstwem i kształtujące je czynniki*, [w:] Jagoda H., Lichtarski J. (red.), *Kierunki i dylematy rozwoju nauki i praktyki zarządzania przedsiębiorstwem*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Lichtarski J. [2015], *Praktyczny wymiar nauk o zarządzaniu*, PWE, Warszawa.
- Liderman K. [2012], *Bezpieczeństwo informacyjne*, WN PWN, Warszawa.
- Lisiecka K. [2001], *Systemy zarządzania jakością i kryteria pomiaru ich efektywności*, „Problemy Jakości” nr 9.
- Lisiński M. [2004], *Metody planowania strategicznego*, PWE, Warszawa.
- Loader D. [2006], *Operations risk: managing a key component of operational risk*, Elsevier, Oxford.
- Łobejko S. (red.) [2012], *Przedsiębiorstwa sieciowe i inne formy współpracy sieciowej*, Wydawnictwo SGH, Warszawa.
- Macełko M. [2009], *Fenomen sieci*, „Organizacja i Zarządzanie” nr 1.
- Macrae C.N., Stangor C.H., Hewstone M. [1999], *Stereotypy i uprzedzenia. Najnowsze ujęcie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.

- Mainzer K. [2007], *Poznawanie złożoności, Obliczeniowa dynamika materii, umysłu i ludzkości*, Wyd. UMCS, Lublin.
- Malara Z., Rzęchowski J. [2011], *Zarządzanie informacją na rynku globalnym*, C.H. Beck, Warszawa.
- Marciniak S. [2012], *Zarządzanie w dobie kryzysu*, „Organizacja i Zarządzanie” nr 1.
- Martyniak Z. [1993], *Prekursory nauki organizacji i zarządzania*, PWE, Warszawa.
- Masłyk-Musiał E. [2003], *Organizacje w ruchu. Strategie zarządzania zmianami*, Oficyna Ekonomiczna, Warszawa.
- Masłyk-Musiał E. [2005], *Zarządzanie kompetencjami w organizacji*, Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Menedżerskiej, Warszawa.
- Masłyk-Musiał E. [2014], *Organizacja w zmianach. Perspektywa konsultanta*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Maśloch P. [2005], *Logistyka i jej rozwój na przestrzeni lat – od koncepcji cesarza Leontosa VI do wsparcia logistycznego operacji „Pustynna Burza”*, Zeszyty Naukowe „Logistyka i Transport” nr 1.
- Matkowski P. [2006], *Zarządzanie ryzykiem operacyjnym*, Wolters Kluwer, Kraków.
- Matwiejczuk R. [2011], *Zasoby oraz zdolności i kompetencje przedsiębiorstwa w tworzeniu przewagi konkurencyjnej*, „Przegląd Organizacji” nr 4.
- Mauborgne R., Chan Kim W. [2015], *Pułapki czerwonego oceanu*, „Harvard Business Revue Polska” nr 153.
- Michalski M.A. [2013], *Na dobre czy na złe? Wspólny kryzys a dobro wspólne*, „Annales. Etyka w życiu gospodarczym” t. 16, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Mitchell J.K. [1996], *The Long Road to Recovery: Community Responses to Industrial Disaster*, United Nations University Press, Tokio.
- Monkiewicz J. (red.) [2004], *Podstawy ubezpieczeń*, Poltext, Warszawa.
- Moore P.G. [1975], *Ryzyko w podejmowaniu decyzji*, PWE, Warszawa.
- Morgan G. [1999], *Obrazy organizacji*, WN PWN, Warszawa.
- Murphy jr P.R., Wood D.F. [2011], *Nowoczesna logistyka*, Helion, Gliwice.
- Nagel K. [2013], *Teoretyczne i definicyjne ujęcie ekonomii społecznej*, „Studia Ekonomiczne UE w Katowicach” nr 129.
- Nahotko S. [1996], *Diagnozowanie menedżerskie w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, TNOiK, Bydgoszcz.
- Niemiec A. [2014], *Relacja zysk–ryzyko w polskich przedsiębiorstwach*, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania” nr 38, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Nogalski B. [2015], *Inspiracje, problemy i obszary badawcze w naukach o zarządzaniu – spojrzenie retrospektywne*, „Edukacja Ekonomistów i Menedżerów” nr 4.
- Nogalski B. [2017], *Wyzwania i wnioski na przyszłość dla rozwoju nauk o zarządzaniu w Polsce*, „Przegląd Organizacji” nr 10.
- Nosal C. [2001], *Psychologia myślenia i działania menedżera: rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji, kreowanie strategii*, Akade, Wrocław.
- Nosowski A. [2014], *Zarządzanie procesami w instytucjach finansowych*, C.H. Beck, Warszawa.
- Novak M. [1988], *Free Persons and the Common Good*, Madison Books, Lanham.
- Nowak A., Borkowski W., Winkowska-Nowak K. [2010], *Układy złożone w naukach społecznych. Wybrane zagadnienia*, Scholar, Warszawa.
- Nowak E. [2013], *Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych*, Wydawnictwo AON, Warszawa.
- Nowakowski J. (red.) [2015], *W kierunku nowego ładu świata finansów*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Nowosielski S. [2008], *Podejście procesowe a współczesne koncepcje i metody zarządzania organizacją*, [w:] *Kierunki i dylematy rozwoju nauki o przedsiębiorstwie*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 34.
- Obłój K. [2007], *Strategia organizacji. W poszukiwaniu trwałej przewagi konkurencyjnej*, PWE, Warszawa.
- Obłój K. [2010], *Pasja i dyscyplina strategii*, Poltext, Warszawa.
- OECD [2005], *Modernising Government: The Way Forward*, Paris.
- OECD [2006], <https://www.oecd.org/science/inno/38235147.pdf> oraz http://www.ncbr.gov.pl/gfx/ncbir/userfiles/_public/fundusze_europejskie/inteligentny_rozwoj/innochem_1/2_wykaz_dziedziny_nauki_i_teknik_wedlug_klasyfikacji_oecd.pdf

- Pająk E., Klimkiewicz M., Kosieradzka A. [2014], *Zarządzanie produkcją i usługami*, PWE, Warszawa.
- Pate-Cornell E. [2014], *On „Black Swans” and „Perfect Storms”, „Risk Analysis”* nr 11.
- Pawłowska A. [2006], *Badanie relacji społecznych organizacji z wykorzystaniem metod projekcyjnych*, Studia i Materiały – Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Penc J. [2000], *Decyzje w zarządzaniu*, Placet, Warszawa.
- Penc J. [2010], *Strategiczny system zarządzania*, Placet, Warszawa.
- Peplowski A., Kędzierska G., Siemak Z. (red.) [2013], *Zarządzanie kryzysowe, Wybrane problemy*, Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Białystok.
- Perenc J., Hołub-Iwan J. [2011], *Innowacje w rozwijaniu konkurencyjności firm*, C.H. Beck, Warszawa.
- Perry C., Riege A., Brown L. [2004], *Scientific Paradigms in Marketing Research about Networks*, [w:] R. Buber, J. Godner, L. Richards (red.), *Applying Qualitative Methods to Marketing Management Research*, Palgrave Macmillan, New York.
- Pihowicz W. [2008], *Inżynieria bezpieczeństwa technicznego*, WNT, Warszawa.
- Plebańska M. [2013], *Platforma e-learningowa jako system zarządzania wiedzą*, edu-Libri, Kraków.
- Pokruszyński W. [2017], *Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka*, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie
- Polanyi M. [1966], *The Tacit Dimension*, The University of Chicago Press, Chicago.
- Pollitt Ch., Bouckaert G. [2011], *Public Management Reform. A Comparative Analysis: New Public Management Governance, and the Neo-Weberian State*, Oxford University Press.
- Poznańska K., Sobiecki R. (red.) [2012], *Innowacje w przedsiębiorstwie*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Pritchard C. [2001], *Zarządzanie ryzykiem w projektach. Teoria i praktyka*, WIG-Press, Warszawa.
- Przybylska-Kapuścińska W., Mozalewski M. [2011], *Kapitał wysokiego ryzyka*, PWE, Warszawa.
- Pszczółowski T. [1978], *Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji*, Ossolineum, Wrocław.
- Quinn J.B., Mintzberg H., James R.M. [1993], *The Strategy Process, Contexts and Cases*, Prentice-Hall International Inc, Rijswijk.
- Raczkowski K., Żukrowska K., Żuber M. (red.) [2013], *Interdyscyplinarność nauk o bezpieczeństwie. Paradygmat. Wiedza. Demokracja*, Difin, Warszawa.
- Radomska J. [2017], *Ryzyko operacyjne w procesie realizacji strategii przedsiębiorstw*, WN PWN, Warszawa.
- Rasmussen J. [1997], *Risk management in a dynamic society: a modelling problem*, „Safety Science” nr 2–3.
- Ratajczak-Mrozek M. [2009], *Główne cechy relacji sieciowych przedsiębiorstw (podejście sieciowe, network approach)*, „Organizacja i Kierowanie” nr 4.
- Rausand M. [2011], *Risk Assessment, Theory, Methods, and Applications*, John Wiley & Sons.
- Reilly F.K., Brown K.C. [2001], *Analiza inwestycji i zarządzanie portfelem*, PWE, Warszawa.
- Robbins S.P. [2005], *Skuteczne podejmowanie decyzji*, PWE, Warszawa.
- Rogoziński K. [2008], *Organizacja usługowa jako system autopoietyczny*, „Współczesne Zarządzanie” nr 3.
- Rokita J. (red.) [2012], *Nauki o zarządzaniu wobec nieprzewidywalności i złożoności zmian*, Wydawnictwo Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej, Katowice.
- Romanowska M. [2009], *Planowanie strategiczne w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa.
- Rosiek K. [2012], *Ekonomia społeczna, a ochrona środowiska*, [w:] M. Frączek, J. Hauser, S. Mazur (red.), *Wokół ekonomii społecznej*, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków.
- Rudny W. [2012], *Tworzenie i podział wartości – nowe tendencje*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finance, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 55.
- Rummler G.A., Brache A.P. [2000], *Podnoszenie efektywności organizacji*, PWE, Warszawa.
- Rutkowski K. (red.) [2008], *Najlepsze praktyki w zarządzaniu łańcuchem dostaw*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Sadowski W. [1960], *Teoria podejmowania decyzji*, PWE, Warszawa.
- Sałustowicz P. [2007], *Pojęcie, koncepcje i funkcje ekonomii społecznej*, „Ekonomia Społeczna” nr 2.
- Sankowska A. [2009], *Organizacja wirtualna. Koncepcja i jej wpływ na innowacyjność*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Schumpeter J. [1960], *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa.
- Schuster H.G. [1995], *Chaos deterministyczny*, PWN, Warszawa.

- Schwartz T. [2007], *Zarządzaj swoją energią, a nie czasem*, „Harvard Business Review Polska” nr 12.
- Senge P.M. [2006], *Piąta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się*, Wolters Kluwer, Kraków.
- Sheffi, Y. [2009], *Business continuity: a systematic approach*, [w:] Richardson H.W., Gordon P., Moore J.E.II (red.), *Global Business and the Terrorist Threat*, Edward Elgar Publishing Limited.
- Sienkiewicz-Małyjurek K., Krynojewski F.R. [2010], *Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Difin, Warszawa.
- Sierpińska M., Jachna T. [2007], *Metody podejmowania decyzji finansowych*, WN PWN, Warszawa.
- Siwek M., Onyszczyk J., Bagiński J. [2006], *Skuteczność, efektywność a produktywność*, „Problemy Jakości” nr 9.
- Skalik J. [2008], *Strategiczne aspekty zarządzania zmianami w przedsiębiorstwie*, [w:] Krupski R. (red.), *Zarządzanie strategiczne. Podstawowe problemy*, Prace Naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, Wałbrzych.
- Skomra W. [2010], *Zarządzanie kryzysowe – praktyczny przewodnik po nowelizacji ustawy*, Presscom, Wrocław.
- Skomra W. [2016], *Zarządzanie kryzysowe – praktyczny poradnik*, Presscom, Wrocław.
- Skomra W. [2018], *Panowanie nad ryzykiem w ramach publicznego zarządzania kryzysowego*, BEL Studio, Warszawa.
- Skomra W. i in. [2015], *Metodyka oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego RP*, BEL Studio, Warszawa.
- Skrzypiek E. [2000], *Jakość i efektywność*, Wydawnictwo UMCS, Lublin.
- Skrzypiek E. [2003], *Efektywność procesów w przedsiębiorstwie*, [w:] Wawak T. (red.), *Zmieniające się przedsiębiorstwo w zmieniającej się politycznie Europie*, Wydawnictwo Informacji Ekonomicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Sławiński S., Dębowski H., Chłoń-Domińczak A., Kraśniewski A., Pierwieniecka R., Stęchły S., Ziewiec G. [2013], *Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji na rzecz uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
- Smagowicz J. [2017], *Model dojrzałości jednostek administracji publicznej w dziedzinie publicznego zarządzania kryzysowego – założenia i koncepcja* (artykuł przyjęty do publikacji pokonferencyjnej i referowany na konferencji naukowej WSB w Dąbrowie Górniczej i Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej, Dąbrowa Górnicza 14–15.05.2017).
- Sobczyk K. [2006], *Losowość, złożoność, prognozowalność: próby zrozumienia*, „Nauka” nr 2.
- Sołtyśiak M. [2014], *Menedżerowie w procesie zarządzania ryzykiem*, „Modern Management Review” nr 2.
- Stabryła A. [2006], *Zarządzanie projektami ekonomicznymi i organizacyjnymi*, WN PWN, Warszawa.
- Stabryła A. (red.) [2010], *Analiza i projektowanie systemów zarządzania przedsiębiorstwem*, Mfiles, Kraków.
- Stabryła A. (red.) [2012], *Podstawy organizacji i zarządzania. Podejścia i koncepcje badawcze*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
- Staniec I., Zawiła-Niedźwiecki J. (red.) [2015], *Ryzyko operacyjne w naukach o zarządzaniu*, C.H. Beck, Warszawa.
- Stańczyk J. [1996], *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.
- Stańczyk J. [2011], *Istota współczesnego pojmowania bezpieczeństwa*, „Rocznik Bezpieczeństwa Narodowego” nr 5.
- Stewart I. [1994], *Czy Bóg gra w kości? Nowa matematyka chaosu*, WN PWN, Warszawa.
- Stocki R., Prokopowicz P., Żmuda G. [2008], *Pełna partycypacja w zarządzaniu*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Stoner J.A., Wankel C. [1992], *Kierowanie*, PWE, Warszawa.
- Sudoł S. [2007], *Nauki o zarządzaniu: węzłowe problemy i kontrowersje*, Dom Organizatora TNOiK, Toruń.
- Sudoł S. [2014], *Podstawowe problemy metodologiczne nauk o zarządzaniu*, „Organizacja i Kierowanie” nr 1.
- Sulowski S., Brzeziński M. (red.) [2009], *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, Elipsa, Warszawa
- Supernat J. [2004], *Administracja publiczna w świetle koncepcji New Public Management*, [w:] E. Ura (red.), *Jednostka – państwo – administracja – nowy wymiar*, Mitel, Rzeszów.
- Szacki J. [2006], *Historia myśli socjologicznej*, WN PWN, Warszawa.

- Szafrański M. [2002], *Skuteczność w świetle norm serii ISO 9000*, „Problemy Jakości” nr 12.
- Szczepańska K. [2011], *Zarządzanie jakością. W dążeniu do doskonałości*, C.H. Beck, Warszawa.
- Szczepański J. [1967], *Socjologia. Rozwój problematyki i metod*, PWN, Warszawa.
- Szmyd J. [2000], *Bezpieczeństwo jako wartość, refleksja aksjologiczna, etyczna*, [w:] R. Tyrała (red.), *Zarządzanie bezpieczeństwem*, Profesjonalna Szkoła Biznesu, Kraków.
- Szołtysek J. [2012], *Paradygmat logistyki a paradygmat w logistyce*, [w:] Kauf S. (red.), *Logistyka i inne koncepcje zarządzania w naukach ekonomicznych*, Uniwersytet Opolski, Opole.
- Szołtysek J. [2014], *Przesłanki i założenia koncepcji logistyki społecznej*, „Gospodarka Materiałowa i Logistyka” nr 2.
- Szołtysek J., Twaróg S. [2013], *Koncepcja logistyki społecznej na tle paradygmatu logistyki*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” nr 175.
- Szpitter A. [2011], *Koncepcje zarządzania – próba klasyfikacji*, „Przegląd Organizacji” nr 10.
- Sztompka P. [2007], *Zaufanie. Fundament społeczeństwa*, Znak, Kraków.
- Szymonik A. [2011], *Logistyka w bezpieczeństwie*, Difin, Warszawa.
- Świerszcz K. [2016], *Bezpieczeństwo państwa w czasach współczesnych w ujęciu podmiotowo-aksjologicznych wyzwań*, „Przegląd Nauk o Obronności”.
- Tabaszewska E. [2012], *Wprowadzanie i funkcjonowanie systemów zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach*, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, Wrocław.
- Taleb N.N. [2010], *The Black Swan: the impact of the highly improbable*, Penguin Books, London.
- Tamimoto T. [2000], *Theory and Practice of Physical Distribution and Logistics*, Hakutoshobo.
- Tarczyński W., Mojsiewicz M. [2001], *Zarządzanie ryzykiem*, PWE, Warszawa.
- Tatarkiewicz W. [1995], *Historia filozofii*, PWN, Warszawa.
- Tempczyk M. [1995], *Świat harmonii i chaosu*, PIW, Warszawa.
- Tischner J. [1972], *Wartości etyczne i ich poznanie*, „Znak” nr 5.
- Toeplitz K. [1995], *Religijny egzystencjalista Peter Wust*, [w:] P. Wust, *Niepewność i ryzyko*, PWN, Warszawa.
- Trocki M. (red.) [2012], *Nowoczesne zarządzanie projektami*, PWE, Warszawa.
- Trocki M. [2001], *Outsourcing*, PWE, Warszawa.
- Trzcieliński S. [2011], *Przedsiębiorstwo zwinne*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań.
- Trzcieński J. [1971], *Diagnostyczne oraz prognostyczne projektowanie organizatorskie*, „Przegląd Organizacji” nr 7.
- Tyrała P. [2001], *Zarządzanie kryzysowe*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Urbanek A. [2013], *Wybrane problemy bezpieczeństwa. Dziedziny bezpieczeństwa*, Wydawnictwo Społeczno-Prawne, Słupsk.
- Urbańczyk E. (red.) [2007], *Strategie wzrostu wartości*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Vergantim R. [2017], *Overcrowded. Designing Meaningful Products in a World Awash with Ideas*, MIT Press.
- Waściński T., Krasiński P. [2010], *Ryzyko w działalności przedsiębiorstwa – elementy systematyki i identyfikacji*, [w:] J. Monkiewicz, L. Gąsioriewicz (red.), *Zarządzanie ryzykiem działalności organizacji*, C.H. Beck, Warszawa.
- Waters D. [2001], *Zarządzanie operacyjne. Towary i usługi*, WN PWN, Warszawa.
- Wawak S. [2004], *Zarządzanie jakością – teoria i praktyka*, Onepress, Gliwice.
- Weber M. [2002], *Gospodarka i społeczeństwo*, WN PWN, Warszawa.
- Wędzińska M. [2013], *Człowiek na drodze do wartości. Myśl etyczna Maxa Schelera – implikacje pedagogiczne*, „Przegląd Pedagogiczny” nr 1.
- Wierzbicki A. [1977], *Modele i wrażliwość układów sterowania*, WNT, Warszawa.
- Wilimowska Z., Wilimowski M. [2001], *Sztuka zarządzania finansami*, OPO, Bydgoszcz.
- Wojtasiak A. [2003], *Ryzyko operacyjne na rynku instrumentów pochodnych – podział i metody jego minimalizacji*, „Bank i Kredyt” nr 9.
- Wolanin J. [2005], *Zarys teorii bezpieczeństwa obywateli. Ochrona ludności na czas pokoju*, Danmar, Warszawa.
- Wołowski F., Zawila-Niedźwiecki J. [2012], *Bezpieczeństwo systemów informacyjnych*, edu-Libri, Kraków.

- Woźniak J., Wereda W. [2017], *Selected aspects of risk in contemporary organization: theoretical perspective*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici – Zarządzanie” nr 4.
- Wrzosek S., Domagała M., Izdebski J., Stanisławski T. (red.) [2010], *Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej*, C.H. Beck, Warszawa.
- Wust P. [1995], *Niepewność i ryzyko*, WN PWN, Warszawa.
- Wyrozębski P., Juchniewicz M., Metelski W. [2012], *Wiedza, dojrzałość, ryzyko*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Zadeh L. [1965], *Fuzzy sets*, „Information and Control” nr 8.
- Zapłata S. [2003], *Skuteczność i efektywność systemu zarządzania jakością*, „Problemy Jakości” nr 2.
- Zawicki M. [2011], *Nowe zarządzanie publiczne*, PWE, Warszawa.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2003], *Propozycja metodyki zarządzania ciągłością działania*, „Przegląd Organizacji” nr 6.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2007], *Niepewność w zarządzaniu*, [w:] D. Zarzecki (red.), *Zarządzanie finansami. Zarządzanie ryzykiem i kreowanie wartości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2008], *Ciągłość działania organizacji*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2010], *Pojęcie ryzyka operacyjnego i klasyfikacja jego rodzajów*, „Przegląd Organizacji” nr 6.
- Zawiła-Niedźwiecki J., Dyrda S., Wisłowski L. [2012], *Teleinformatyczne technologie przyszłości w zarządzaniu*, [w:] A. Stabryła, S. Wawak (red.), *Metody badania i modele rozwoju organizacji*, Mfiles, Kraków.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2013], *Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w zapewnianiu ciągłości działania*, edu-Libri, Kraków.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2014], *Dualne naukowo postrzeganie zarządzania kryzysowego*, „Logistyka-Nauka” nr 6, CD, s. 14896–14903.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2014a], *Analogie zarządzania kryzysowego z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym przedsiębiorstwa*, „Logistyka-Nauka” nr 5, CD, s. 1734–1743.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2015], *Jednoznaczność czy wieloznaczność publicznego zarządzania kryzysowego w ujęciu nauk*, „Marketing i Rynek” nr 5, CD, s. 70–86.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2015a], *Ryzyko operacyjne z perspektywy logistyki społecznej*, „Logistyka-Nauka” nr 4, CD, s. 8606–8613.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2015b], *Structuring Knowledge Management*, „Foundations of Management”.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2016], *Sustainability Management – New Concept of Management Science or Nihil Novi Sub Sole*, [w:] Grzeszczyk T.A. (red.), *Selected Aspects of Sustainability in Project Management and Evaluation*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Zawiła-Niedźwiecki J. [2016a], *Crisis Management in Social Logistics. The Conclusions of The Project Developing a National Risk Assessment Methodology in Crisis Management*, [w:] A. Jaki, T. Rojek (red.), *Effectiveness and competitiveness of modern business. Concepts – Models – Instruments*, Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.
- Zawiła-Niedźwiecki J., Kisilowski M. [2017], *Struktura problemowa logistyki społecznej z uwzględnieniem uwarunkowań usług publicznych*, „Miscellanea Oeconomicae” nr 4.
- Zgajewski M. i in. [2013], *Cloud computing w sektorze finansowym*, Wydawnictwo Związku Banków Polskich, Warszawa.
- Ziarko J., Walas-Trębacz J. [2010], *Podstawy zarządzania kryzysowego. Część 1. Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej*, Krakowska Akademia im. Andrzeja F. Modrzewskiego, Kraków.
- Ziamba R. [2012], *O tożsamości nauk o bezpieczeństwie*, „Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej” nr 1.
- Zimmiewicz K. [2009], *Współczesne koncepcje i metody zarządzania*, PWE, Warszawa.
- Zoleński W. [2010], *Systemy wczesnego ostrzegania wykorzystujące wiedzę*, „Organizacja i Zarządzanie” nr 3.
- Zymonik Z., Hamrol A., Grudowski P. [2013], *Zarządzanie jakością i bezpieczeństwem*, PWE, Warszawa.
- Żukowski A., Hartliński M., Modzelewski W., Więclawski J. (red.) [2015], *Podstawowe kategorie bezpieczeństwa narodowego*, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.

Autor wskazuje i omawia problemy badawcze w zakresie teorii zarządzania ryzykiem i ryzykiem operacyjnym oraz teorii logistyki społecznej i publicznego zarządzania kryzysowego, które dotąd nie zostały rozwiązane, a są znaczące w kontekście coraz szybszego postępu cywilizacyjnego. Przedstawione koncepcje są wynikiem wieloletnich badań autora i jego zespołu szkoły naukowej na Wydziale Zarządzania Politechniki Warszawskiej.

Janusz Zawita-Niedźwiecki, inż., dr hab. nauk ekonomicznych, prof. PW. Od kilkunastu lat pracownik naukowy Wydziału Zarządzania Politechniki Warszawskiej, dziekan Wydziału Zarządzania (2016–2020), członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej (2012–2015), członek Rady ds. Cyfryzacji przy Ministrze Cyfryzacji (2016–2018), w różnych okresach członek Rady Naukowej GIODO, wiceprzewodniczący Komitetu Naukowego GPW, członek Zespołu Badań i Rozwoju NOT, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Łączności.

www.edu-libri.pl

Wydawnictwo edu-Libri jest oficyną wydawniczą e-publicacji naukowych i edukacyjnych.

Współpracujemy z profesjonalnymi redaktorami merytorycznymi i technicznymi z dużym doświadczeniem w przygotowywaniu publikacji specjalistycznych. Stawiamy na jakość łączoną z nowoczesnością, a najważniejsze dla nas są przyjemność współtworzenia i satysfakcja z dobrze wykonanego zadania.

Nasze publikacje (drukowane i elektroniczne) są dostępne w księgarniach stacjonarnych i internetowych oraz w czytelniach on-line ibuk.pl, osbi.pl i nasbi.pl – szczegóły na stronie wydawnictwa.

